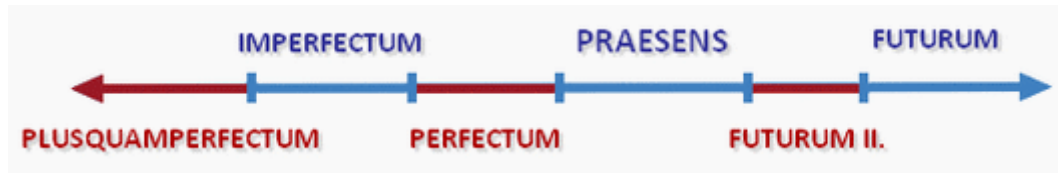

PŘEHLED LATINSKÝCH ČASŮ (PŘEDNÁŠKA 2)

Stejně jako jiné jazyky i LATINA tvoří od sloves různé časy, které nám pomáhají rozlišit vlastnosti vyjádřeného děje. Graficky můžeme systém latinských časů znázornit takto:

IMPERFEKTUM, PRÉZENS, FUTURUM – DO češtiny překládáme nedokonavými slovesy různých časů

ZATÍMCO

PLUSQUAMPERFEKTUM, PERFEKTUM, FUTURUM II. – DO češtiny překládáme dokonavými slovesy různých časů

Prézentní kmen slovesa - je tvar slovesa, který najdeme ve slovníku hned na prvním místě po odtržení koncovky -ó:

NAPŘ. PRVNÍ KONJUGACE: **laudó, áre, áví, átum** - chválit - přítomný kmen je **laud-**

Z přítomního kmene = časy nedokonavé

- čas přítomný (**praesens**), minulý nedokonavý (**imperfectum**) a budoucí (**futurum**)
- označují neukončený děj, který právě probíhá nebo který bude probíhat po neznámou dobu
- Pro lepší pochopení příklad: **laud-ó** - chválím (přítomný čas), **laud-á-bam** - chválil jsem (minulý čas nedokonavý), **laud-á-bó** - budu chválit (budoucí čas)

LATINSKÉ KONJUGACE SLOVES

- celkem čtyři
- rozlišujeme je podle kmenové hlásky -a-/I., -e-/II., -e/i-/III., -i-/IV.
- ve slovníku je poznáme podle tvaru infinitivu, který kmenovou hlásku obsahuje:

- první konjugace	laudó, -áre	(chválit)
- druhá konjugace	videó, -ére	(vidět)
- třetí konjugace	legó, -ere	(číst)
- čtvrtá konjugace	audió, -íre	(slyšet)

Indikativ prézentu, imperfekta a futura I.

sloves 1. až 4. konjugace - aktiva

Pravidelné časování aktiva v indikativu (= činného rodu v oznamovacím způsobu)

Osoba **1. konjugace** **2. konjugace** **3. konjugace** **4. konjugace**

Prézens

Infinitiv	1. konjugace	2. konjugace	3. konjugace	4. konjugace	
1. os. sg.	laud-ā-ō	vidē-ō	leg-ō	capi-ō	audi-ō
2. os. sg.	laud-ā-s	vidē-s	leg-i-s	capi-s	audi-s
3. os. sg.	laud-a-t	vide-t	leg-i-t	capi-t	audi-t
1. os. pl.	laud-ā-mus	vidē-mus	leg-i-mus	capi-mus	audi-mus
2. os. pl.	laud-ā-tis	vidē-tis	leg-i-tis	capi-tis	audi-tis
3. os. pl.	laud-a-nt	vide-nt	leg-u-nt	capi-u-nt	audi-u-nt

Imperfektum

1. os. sg.	laud-ā-ba-m	vidē-ba-m	leg-ē-ba-m	capi-ē-ba-m	audi-ē-ba-m
2. os. sg.	laud-ā-bā-s	vidē-bā-s	leg-ē-bā-s	capi-ē-bā-s	audi-ē-bā-s
3. os. sg.	laud-ā-ba-t	vidē-ba-t	leg-ē-ba-t	capi-ē-ba-t	audi-ē-ba-t
1. os. pl.	laud-ā-bā-mus	vidē-bā-mus	leg-ē-bā-mus	capi-ē-bā-mus	audi-ē-bā-mus
2. os. pl.	laud-ā-bā-tis	vidē-bā-tis	leg-ē-bā-tis	capi-ē-bā-tis	audi-ē-bā-tis
3. os. pl.	laud-ā-ba-nt	vidē-ba-nt	leg-ē-ba-nt	capi-ē-ba-nt	audi-ē-ba-nt

Futurum

1. os. sg.	laud-ā-b-ō	vidē-b-ō	leg-a-m	capi-a-m	audi-a-m
2. os. sg.	laud-ā-bi-s	vidē-bi-s	leg-ē-s	capi-ē-s	audi-ē-s
3. os. sg.	laud-ā-bi-t	vidē-bi-t	leg-e-t	capi-e-t	audi-e-t
1. os. pl.	laud-ā-bi-mus	vidē-bi-mus	leg-ē-mus	capi-ē-mus	audi-ē-mus
2. os. pl.	laud-ā-bi-tis	vidē-bi-tis	leg-ē-tis	capi-ē-tis	audi-ē-tis
3. os. pl.	laud-ā-bu-nt	vidē-bu-nt	leg-e-nt	capi-e-nt	audi-e-nt